

MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului

**BULETIN INFORMATIV AL GRUPULUI DE LUCRU AL COPIILOR PENTRU
MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI
ÎN MOLDOVA / Nr. 1 (17) / IANUARIE 2010**

**Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor
Copilului este:**

**„În Moldova toate lucrurile trebuie să înceapă cu
dreptul. Cu dreptul copilului”.**

MONITORUL OFICIAL

al Drepturilor Copilului în Moldova

Nr. 1 (17) / IANUARIE 2010

BULETIN INFORMATIV AL GRUPULUI DE LUCRU AL COPIILOR PENTRU MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI ÎN MOLDOVA

„MONITORUL OFICIAL AL DREPTURILOR COPILULUI ÎN MOLDOVA” este editat prin contribuția celor 25 de copii din 14 regiuni ale țării, din Grupul de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, creat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) în iulie 2008.

Inițiativa CIDDC este realizată în cadrul proiectului „Copiii monitorizează respectarea propriilor drepturi”, cu sprijinul acordat de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, Misiunea OSCE în Moldova, Agenția Suedeză de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida), Fundația SOROS Moldova, Guvernul Statelor Unite ale Americii și Reprezentanța UNICEF în Moldova.

Opiniile exprimate aici nu reflectă neapărat punctele de vedere sau politicile agențiilor finanțatoare. Subiectele pot fi liber reproduse, cu indicarea sursei. Echipa Buletinului informativ „MONITORUL OFICIAL AL DREPTURILOR COPILULUI” este deschisă pentru contribuțiile scrise ale cititorilor, care promovează respectarea drepturilor copilului.

Autor imagine pe copertă: Veaceslav Luca

Centrul de Informare și Documentare privind
Drepturile Copilului (CIDDC)
Str. E. Coca 15, Chișinău, MD 2008, Moldova
Tel./fax: 71.65.98, 74.78.13
E-mail: ciddc@yahoo.com,
monitor.childrights@gmail.com
Web: <http://www.childrights.md>

Partener în comunicare:
URMA ta
E-mail: urma.ta@gmail.com

CIDDC Moldova

TITLURI ALE EDIȚIEI

Nr. 1 (17) / IANUARIE 2010

**O AGENDĂ LOCALĂ DE ACȚIUNI
în favoarea drepturilor copilului din
Moldova**

**„Cel mai important lucru este să
asigurăm
INTERESUL SUPERIOR AL
COPILULUI”**

**Centrul de Informare și
Documentare privind Drepturile
Copilului din Moldova,
MEMBRU AL CONSILIULUI
NAȚIONAL PENTRU PARTICIPARE**

**„CONVENȚIA ONU – STANDARD
UNIVERSAL PENTRU CREAREA
UNEI LUMI MAI BUNE”**

VIOLENȚA? NICIODATĂ!

**„NAVIGHEAZĂ ÎN SIGURANȚĂ PE
BLOGUL sigur.info”**

**O HARTĂ A ȚĂRILOR LUMII
care au interzis pedeapsa
corporală a copiilor**

**„DREPTURILE ÎN VIAȚA REALĂ...”
„Salvați Copiii” Suedia despre
drepturile copiilor din Moldova**

O AGENDĂ LOCALĂ DE ACȚIUNI în favoarea drepturilor copilului din Moldova

Copiii din Grupul pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova s-au reunit la Chișinău, la sfârșitul vacanței de iarnă, în cel de-al nouălea atelier de lucru, și au prezentat propriile observații și constatări despre respectarea și încălcările Dreptului la Sănătate în comunitățile lor și au lansat o agendă de acțiuni la nivel raional în favoarea drepturilor copilului.

De asemenea, cei 25 de copii din 14 regiuni ale țării, care formează Grupul de Lucru pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, s-au angajat să cerceteze, până în vacanța de primăvară, modul în care este respectat Dreptul Copilului la Familie, elaborând un set de indicatori, adaptați pentru această inițiativă a lor.

Grupul de Lucru al Copiilor prezintă periodic, începând cu iulie 2008, atunci când a fost constituit de către Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC), rapoarte de monitorizare a Drepturilor Copilului în Moldova, care sunt utile pentru copii, pentru adulți, pentru experți și pentru persoanele care iau decizii. „Rapoartele prezentate de Grupul de Copii impresionează și vin cu informații care ajută Parlamentul și Guvernul să opereze modificări legislative și normative, care ar contribui la sporirea gradului de respectare a drepturilor copilului în Republica Moldova”, se arată într-o scrisoare a Președintei Comisiei Parlamentare pentru Protecție Socială, Sănătate și Familie, Liliana Palihovici, adresată, la sfârșitul anului 2009, copiilor care monitorizează propriile drepturi în Moldova.

Copiii din Grupul de Lucru pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova au prezentat, în atelierele precedente, în fața oficialilor, partenerilor și mass-media, observațiile lor cu privire la Dreptul Copilului la Educație (noiembrie 2008), Dreptul la Protecție împotriva Violenței și Neglijării (ianuarie 2009), Dreptul la Participare (martie 2009), Dreptul la Protecție împotriva Exploatării prin Muncă (iunie 2009), Dreptul la Odihnă, Timp Liber și Joc (august 2009) și Primul studiu realizat de copii despre cunoașterea și respectarea Drepturilor Copilului în Moldova (noiembrie 2009).

DREPTUL LA SĂNĂTATE ȘI ACCES LA SERVICII MEDICALE ȘI SANITARE, ÎN VIZIUNEA COPIILOR

În cadrul atelierului de lucru, din ianuarie 2010, copiii care monitorizează propriile drepturi au contribuit cu mărturii, observații și opinii la elaborarea raportului cu privire la Dreptul Copilului la Sănătate și acces la servicii medicale și sanitare.

„În colegiul meu, sălile au fost dezinfectate mai des atunci când a fost declarată carantina pentru gripa de tip nou”, observă Tatiana. Și în liceul Alinei au avut loc îmbunătățiri, în contextul gripei

pandemice: „Până atunci lipseau lavoarele, săpunul și uscătoarele. Deja după aceasta, au fost instalate”. Iar Robert descrie în felul următor starea spațiilor sanitare din școala lui: „o stare deplorabilă: utilaj vechi și murdărie multă”.

Igor abordează un alt aspect legat de Dreptul Copilului la Sănătate: „Deși cabinetele din spital sunt dotate cu echipamentele necesare, majoritatea acestora sunt vechi”, în timp ce Jana constată: „În școala în care învăț nu este cabinet medical, nici medic, nici medicamente”. În schimb, în localitatea Alinei, spune ea, sunt trei medici de familie „bine calificați și pregătiți să trateze copiii”.

Tatiana își povestește experiența personală de obținere a unui certificat medical pentru tabără: „În momentul eliberării certificatului, medicul mi s-a părut o persoană severă și care nu știe să vorbească cu copiii”. „Eu personal nu cunosc cazuri în care copiii sunt discriminați de către medici după anumite criterii”, afirmă Elena, care își amintește că „nici în localitate, nici în școală nu există un psiholog”. Iar Victoria observă: „Medicii folosesc seringi de unică folosință, își spală mâinile înainte și după ce acordă ajutor medical, dezinfectează instrumentele. Gradul de respectare a normelor igienice este înalt în spitale și la mine în școală”.

„Am aflat că în multe instituții de învățământ nu există lavoare, săpun lichid și uscătoare. În școli predomină mirosul puternic de clor”, spune Mihaela din Fălești. „Asistentul medical se află oriunde, numai nu în cabinetul medical din școală. De câte ori copiii au nevoie de ajutorul lui, el nu este de găsit”, adaugă Valeria.

În școala Sabineii, povestește ea, „există un grup de Educatori de la Egal la Egal, care informează elevii despre infecțiile cu transmitere sexuală, consumul de droguri, tutun, alcool. În timpul desfășurării orelor, în activități se implică mulți elevi”. Lidia atrage atenția asupra unui alt aspect: „Limbajul textelor de pe panourile de informare nu este accesibil copiilor mai mici, care încă nu cunosc anumite cuvinte și termeni medicali”.

INTERVIUL, CA METODĂ DE CERCETARE A DREPTURILOR COPILULUI

În cadrul atelierului de lucru din ianuarie 2010 al Grupului pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova, copiii au elaborat un ghid de interviu și au exersat aplicarea lui, ca să-l poată folosi în calitate de instrument de monitorizare a Dreptului la Familie. Pentru al zecelea atelier, din martie 2010, copiii vor realiza în localitatea de unde provin câte trei interviuri – cu doi copii și un părinte, pentru a determina care este rolul copilului în familie, ce principii de viață, ce pregătire le oferă programa școlară în acest domeniu și în ce condiții își dezvoltă ei talentele, abilitățile.

AGENDA LOCALĂ DE MONITORIZARE A DREPTURILOR COPILULUI, REALIZATĂ DE COPII ÎN PARTENERIAT CU ADULȚII

De asemenea, în cadrul acestui atelier de la Chișinău a fost discutată o agendă de activități la nivel raional, care va fi realizată împreună cu specialiștii responsabili de protecția drepturilor copilului și dedicată monitorizării drepturilor copilului. „Având posibilitatea de a organiza și participa la astfel de ședințe, trebuie să le prezentăm persoanelor responsabile de protecția drepturilor copilului la nivel raional experiența noastră, pentru ca maturii să țină cont de opiniile copiilor. Îi putem ajuta în consultarea opiniei copiilor, prin crearea unor grupuri consultative sau prin alte modalități”, afirmă copiii din Grupul de Lucru, convinși că o astfel de colaborare ar putea ameliora situația respectării Drepturilor Copilului în Moldova.

Proiectul „Copiii monitorizează respectarea propriilor drepturi” este realizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, cu sprijinul acordat de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova, Agenția Suedeză de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida), Fundația SOROS Moldova, Guvernul Statelor Unite ale Americii și Reprezentanța UNICEF în Moldova. Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului este: „În Moldova toate lucrurile trebuie să înceapă cu dreptul. Cu dreptul copilului”.

GRUPUL COPIILOR PENTRU MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI ÎN SUBIECTE VIDEO, AUDIO ETC.

Subiecte video, audio despre atelierul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, organizat în ianuarie 2010 de către CIDDC, pot fi accesate pe adresele:
JURNAL TV: <http://www.jurnaltv.md/#54044&20100111&54045&&3597&3595&3597>
RADIO MOLDOVA: http://www.trm.md/index.php?module=stiri_int&news_id=14178
EUROPA LIBERĂ: <http://www.europalibera.org/content/article/1926692.html>
TV 7: <http://www.tv7.md/?page=news&id=19652&lang=ro&list=1>

„Cel mai important lucru este să asigurăm INTERESUL SUPERIOR AL COPILULUI”

Steven Allen, Director Regional UNICEF pentru Europa Centrală și de Est și CSI, afirmă, într-un interviu difuzat de agenția Info-Prim Neo, că este necesară asigurarea interesului superior al copilului, atunci când este modificat sistemul de îngrijire a Copilului în Republica Moldova și alte țări. În mare parte, este vorba despre copiii fără familie și riscurile lor.

„Riscul cel mai important pentru copiii care au crescut în internate este întoarcerea la motivele pentru care copiii au ajuns inițial acolo. Motivul general este că familiile lor nu au fost capabile să aibă grijă de ei. Poate nu au familii deloc sau poate au fost abandonați de familiile pe care le au. Un alt risc este că acești copii vor crește într-un mediu instituțional, fără beneficiile unui mediu adecvat de familie iubitoare. Ei nu vor fi în măsură să se dezvolte pe deplin.

„Cred că o deschidere mai mare a mass-media către problemele copiilor va face ca vocile copiilor să fie auzite mai bine”, afirmă Directorul Regional pentru Europa Centrală și de Est și CSI, Steven Allen

De asemenea, copiii pot fi stigmatizați la școală. În cel mai rău caz, dacă internatul nu este supravegheat și monitorizat în mod corespunzător, copiii ar putea fi obiectul violenței sau abuzului”, consideră Directorul General UNICEF, adăugând: „ Acest fapt subliniază nevoia de politici și practici foarte clare pentru a ne asigura că, deși copiii se află în internate, ei au parte de cea mai bună îngrijire posibilă și că, în același timp, sunt căutate soluții pe termen lung, care trebuie să aibă la bază familia”.

Nu doar copiii din internate sunt lipsiți de familie, ci și copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare. Criza economică afectează copiii, iar un sfert din forța de muncă din țară este plecată la muncă în străinătate. Multe dintre aceste persoane își pot pierde locurile de muncă, sau, pentru că sunt străini în țările respective, nu pot beneficia de toate drepturile și sistemele de protecție. UNICEF nu are angajamentul să rezolve problemele economice mondiale. Pentru acest scop există organizații specializate, cum ar fi Organizația Internațională a Muncii și Organizația Internațională pentru Migrațiune, UNICEF cooperează foarte strâns cu aceste organizații partenere, care au analizele lor în domeniu.

„Noi adunăm analizele lor cu ale noastre în ceea ce privește reformele din sectorul social și reforma sistemului de îngrijire a copilului pentru ca să venim cu cele mai bune opțiuni și soluții posibile pe care Guvernul să le ia în considerare”, mai spune Steven Allen, care este de părere că „experiențele pe care le-am avut ne pot învăța. Nu trebuie să repetăm aceleași greșeli, dar să preluăm experiențele pozitive din trecut și să le adaptăm la situațiile din prezent. Prin urmare, este necesară implicarea mai mare a administrației publice locale, care este mai aproape de familii și știe cum să găsească cele mai potrivite soluții”.

Politicile de îngrijire a copilului în Republica Moldova, conform afirmațiilor Directorului Regional UNICEF, urmează să fie reexaminată de noul Guvern al Republicii Moldova. „Pot să vă spun cu certitudine că noile politici vor implica, cu siguranță, o abordare mult mai adecvată a prestațiilor în numerar pentru persoanele nevoiașe. Am fost informat că va exista un angajament mai mare în politicile ce țin de copii, precum și de adulții cu nevoi speciale.

„Elementul principal în ocrotirea copilului este interesul suprem al lui. Nu trebuie să existe discriminare împotriva copiilor. Copilul are dreptul la viață, la supraviețuire, la dezvoltare, precum și dreptul de a-și exprima opinia, de a fi auzit. Vorbind la general, drepturile copilului sunt respectate în Moldova. Dar, totuși, nu toți copiii au acces egal la servicii și diferite beneficii. Cred că o deschidere mai mare a mass-media către problemele copiilor va face ca vocile copiilor să fie auzite mai bine”.

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova, MEMBRU AL CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU PARTICIPARE

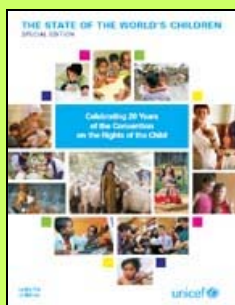
Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) a devenit una dintre cele 30 de organizații din componența Consiliului Național pentru Participare, format din reprezentanți ai societății civile, comunității de afaceri și centrelor analitice independente din Republica Moldova.

Guvernul Republicii Moldova a aprobat, recent, componența nominală a Consiliului Național pentru Participare, un organ consultativ, fără statut de persoană juridică, creat pentru a asigura participarea societății civile și sectorului privat la elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor promovate de Executiv.

Activitatea Consiliului se va axa pe două dimensiuni: participarea la toate etapele procesului de elaborare a politicilor de dezvoltare și crearea cadrului instituțional de consultare la nivelul autorităților publice centrale.

Consiliul va prezenta comentarii și propuneri în baza inițiativelor și documentelor de politici Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică, va informa acest Comitet despre implicarea constituenților în elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor publice, va prezenta rapoarte anuale la aceasta temă, de asemenea și despre felul în care funcționează cadrul instituțional de consultare.

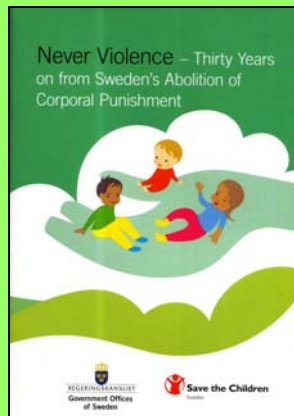
„CONVENȚIA ONU – STANDARD UNIVERSAL PENTRU CREAREA UNEI LUMI MAI BUNE”

„Convenția privind Drepturile Copilului reprezintă un standard universal pentru crearea unei lumi mai bune – o lume în care interesul superior al copilului trebuie să se afle în centrul preocupărilor noastre, ale tuturor”, scrie Directorul Executiv al UNICEF, Ann M. Veneman, în Raportul UNICEF „Starea Copiilor Lumii”.

La 20 noiembrie 2009, comunitatea internațională a marcat 20 de ani de la adoptarea de către ONU a Convenției privind Drepturile Copilului, un document unic, ce stabilește standarde internaționale pentru îngrijirea și protecția tuturor copiilor. Cu această ocazie, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) a dedicat o ediție specială a Raportului său, „Starea Copiilor Lumii”, ce include o analiză a evoluției Convenției, progreselor înregistrate în domeniul drepturilor copilului și acțiunilor ce trebuie întreprinse astfel, încât promisiunea Convenției să se transforme în realitate.

Convenția și principiile sale au motivat guvernele din lumea întreagă să plaseze drepturile și dezvoltarea copilului pe un loc prioritar în agenda lor.

VIOLENȚA? NICIODATĂ!

Nimic nu-i afectează mai puternic pe copii decât violența împotriva lor. Acesta este mesajul broșurii, editate de Guvernul Suediei și Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, cu ocazia celor trei decenii de la eliminarea de către Suedia a pedepselor corporale, aplicate copiilor.

„Atunci când un copil este bătut, rămân urme pe corp și în suflet”, spune Ministrul suedez al Sănătății și Afacerilor Sociale, Goran Hagglund. „În Suedia, acceptarea de către părinți a pedepselor corporale, aplicate copiilor, s-a diminuat de la 50 la 10 la sută, începând cu anii 1960. Însă nici un singur copil nu trebuie să sufere din cauza violenței adulților”.

În prefața la această broșură, Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului European, Thomas Hammarberg, amintește că „există multe lucruri teribile pe lumea aceasta, însă nimic nu este mai grav decât atunci când unui copil îi este frică de tatăl său, mama sa ori de profesor”.

„NAVIGHEAZĂ ÎN SIGURANȚĂ PE BLOGUL

Salvați Copiii România, coordonator național al Sigur.info, a lansat, în ianuarie 2010, la București, blogul programului și un nou concurs adresat copiilor și tinerilor cu vârste între 10 și 21 de ani – „Navighează în siguranță pe blogul Sigur.info”.

Este un nou proiect, dezvoltat de către programul național care promovează utilizarea Internetului și a noilor tehnologii on-line de către copii în condiții de mai mare siguranță, oferind posibilitatea copiilor și adolescenților să creeze propriul conținut on-line, prin care să-și exprime părerile și viziunea referitor la diferite aspecte ale vieții virtuale propuse ca teme de discuție de către echipa Sigur.info.

În concursul „Navighează în siguranță pe blogul Sigur.info”, la adresa <http://blog.sigur.info>, copiii sunt invitați să participe cu materiale scrise și multimedia, în care să prezinte cele mai interesante experiențe trăite pe Internet. Concursul se desfășoară, timp de trei luni, pe două categorii de vârstă: 10-15 ani, respectiv 16-21 ani. Săptămânal, echipa Sigur.info va desemna doi câștigători și le va acorda premii, unul dintre criteriile de selecție fiind gradul de popularitate a materialului în rândul vizitatorilor blogului.

CHILDREN'S WORLD MAP

O HARTĂ A ȚĂRILOR LUMII care au interzis pedeapsa corporală a copiilor

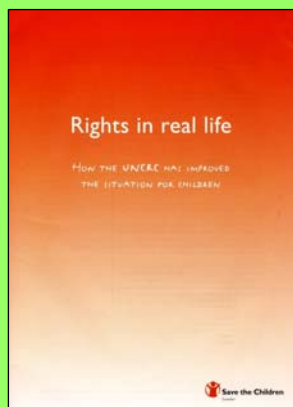
Astfel ar arăta harta lumii, dacă ar pune copiii pe ea țările în care a fost interzisă pedeapsa corporală. În prezent, 24 de țări au adoptat o legislație ce interzice pedeapsa corporală a copiilor acasă. Suedia a fost prima țară care a abolit toate formele de violență și tratament abuziv al copiilor.

În 1979, Parlamentul suedez a votat un amendament la Codul Copilului și Părinților, prin care a interzis pedeapsa fizică și tratamentul abuziv al copilului.

Acest act legislativ a fost adoptat cu 259 de voturi pentru, 6 împotrivă și 3 abțineri. Atunci, toate partidele politice din țară au sprijinit adoptarea acestui amendament. Votul din Parlamentul Suediei a marcat sfârșitul unui proces și începutul altuia. A fost necesară nu doar adoptarea unei legislații noi, ci și obținerea unor beneficii pentru copii. Guvernul Suediei a lansat o vastă campanie de sensibilizare, în care întrebarea-cheie era: „Pot oare copiii să crească cu succes, fără să fie bătuți și înjurați?”.

„DREPTURILE ÎN VIAȚA REALĂ...”

„Salvați Copiii” Suedia despre drepturile copiilor din Moldova

O publicație editată de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, cu titlul „Drepturile în viața reală – Modul în care Convenția ONU privind Drepturile Copilului a îmbunătățit situația copiilor”, consemnează experiența Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) în Moldova în domeniul monitorizării drepturilor copilului.

În cadrul acestei inițiative, mai mulți copii din Moldova sunt implicați în activități de monitorizare și promovare a drepturilor copilului în propriile comunități și pe plan național. „Copiii din Grupul de Lucru pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului au învățat cum să colecteze informații și au elaborat indicatori de monitorizare”, notează publicația suedeză, într-un subiect intitulat „Copiii din Moldova cer respect pentru drepturile lor”.

Broșura „Drepturile în viața reală...” menționează, de asemenea, lansarea Primului Raport al Copiilor despre respectarea Convenției ONU privind Drepturile Copilului în Moldova, precum și activitățile curente de monitorizare, realizate de copii în cadrul unui proces continuu.